

tum, ut infra ostendemus; ergo nec suspensio vel depositio perpetua solo jure lata, nam hæc irregularitati æquiparantur præsertim in perpetuitate, ex qua dicebatur nasci ille effectus. Item supra ostensum est, suspensionem ab officio non includere suspensionem a beneficio, quia nulla lege id declaratum est, neque pœna est amplianda ultra vim verborum legis, neque connexio beneficii cum officio sufficit, quia vel officium illud potest aliter suppleri vel impedimentum illud auferri, quæ omnia ad præsens accommodari possunt, sicut ad irregularitatem, in qua latius explicabuntur.

45. *Quid de latis ab homine.* — At vero per hanc depositionem ab homine latam valde probabile est simul fieri privationem a beneficio. Hoc sentit Sylvester, verb. *Degradatio*, in princip., dum ait depositionem verbalem fieri per privationem ab officio et beneficio. Idem sentit Panormitanus, dict. c. Veritatis, num. 43, ubi ex illo textu colligendum esse dicit formam et practicam depositionis verbalis; dicitur autem in illo textu: *Tulimus sententiam perpetuæ depositionis in ipsum, et eum tam a Pontificali dignitate, quam ab omni officio sacerdotali privatum sine spe restitutionis aliqua diximus condemnandum.* Hoc etiam recte confirmant ea, quæ pro altera parte adducebantur, nam sine dubio is, qui perpetuo privatur officio Ecclesiastico, dignus est privari etiam beneficio; ergo maxime id fieri debet per hominis condemnationem, ut in dicto cap. Eos, 81 dist., bene indicatur. Unde etiam in irregularitate ita fit; nam licet per illam non amittantur beneficia ipso jure, tamen per sententiam iudicis auferuntur, si impetrentur, vel homo condemnetur, priusquam ab irregularitate absolvatur. Ratio autem est, quia lex regulariter non ita severe punit, ut per seipsam cogat hominem statim in se exequi pœnam, maxime illam, quæ propriam ipsius hominis actionem requirit, ut seipsum beneficiis spoliare; id autem per iudicem merito fit, quando talis pœna est consentanea et proportionata delicto seu statui, in quo homo ratione delicti constituitur, ut in præsentem contingit. Et quoad hoc recte procedit ratio de connexione beneficii cum officio, ut latius declarabimus in irregularitate.

46. Adverto tamen ex ibi dicendis, quod licet hæc privatio beneficiorum, in usu, seu exercitio hominis, conjuncta sit cum pœna depositionis vel suspensionis perpetuæ ab offi-

cio, nihilominus formaliter talis suspensio non includit illam privationem, sicut nec irregularitas illam includit, sed illam secum affert, per hominem tamen exequendam. *Depositi* autem, si vim verbi attendamus, magis videtur formaliter includere posse dictam privationem, quia vox illa magis indicat privationem totalem et (ut ita dicam) radicalem. Unde si iudex solum diceret: *Suspendimus eum perpetuo ab officio et beneficio, ex vi horum verborum non videretur eum privare ipsis beneficiis, sed fructibus tantum; secus vero erit, si dicat: Deponimus eum ab omni officio et beneficio;* nam ex vi horum verborum videtur eum privare beneficiis, in qua re consuetudo et communis sensus verborum attendenda sunt. Nos enim hic non explicamus, quibus verbis iudex debeat mentem suam, nec quid faciat de facto, sed quid jure possit; quoties enim perpetuo suspendit vel deponit ab officio, potest etiam privare beneficiis; ut vero faciat, uti debet verbis, quæ sufficienter id significant. Unde constat in his sententiis ab homine latis idem dicendum esse quoad beneficia postea obtinenda, quorum acceptio facilius impeditur. An vero per has pœnas ipso jure contractas fiat homo inhabilis ad obtinenda denuo beneficia, dicemus agentes de irregularitate, quoniam de his omnibus videtur esse eadem ratio.

47. *Objicitur cap. 2 de Pœnis.* — Respondetur dict. cap. 2. — Sed objici potest, contra dicta, cap. 2 de Pœnis, in 6, ubi in forma degradationis actualis inter alia dicitur: *Deponimus, degradamus, spoliamus et exuimus te omni Ordine, beneficio et privilegio clericali.* Ex quibus verbis colligi potest, hunc effectum privandi beneficio ita esse proprium degradationis actualis, ut non conveniat verbali; illa enim duo in illo textu distinguuntur, ut prius sit sermo de verbali, et hic effectus ei non tribuitur, sed soli reali. Et potest confirmari, nam prius dicitur *deponimus*, deinde vero, *spoliamus omni beneficio;* ergo hic effectus non fit ex vi depositionis simpliciter dictæ. Denique non efficaciori argumento colligunt inde Doctores, per depositionem verbalem non privari aliquem privilegio clericali, sed hoc esse speciale depositionis, realis scilicet, quia in ejus forma id specialiter exprimitur. Respondeo, in eo capite nec explicari effectus depositionis verbalis, nec formam verborum, per quam fieri debet, et ideo nullum posse inde firmum argumentum sumi ad proban-

dum, an habeat hunc effectum, necne. Nam licet in forma degradationis realis, mentio ejus fiat, non sequitur esse proprium illius, vel in eo distingui a depositione. Quia cum degradatio sit veluti executio quædam verbalis depositionis, quod per hanc fuit jam plene factum, per aliam significatur. Idemque dicerem ex vi illius textus de amissione privilegii clericalis, nisi ex aliis juribus constaret per solam depositionem verbalem illud non amitti. Quod vero in illo textu prius dicitur *deponimus*, et postea addatur, *spoliamus beneficiis*, frivolum argumentum est, quia ibi verbum *deponimus*, non accipitur in ea proprietate, secundum quam illi specialiter respondet depositio verbalis, de qua nunc agimus, sed prout generatim significat idem, quod privare. Unde illa quatuor verba, quæ ibi ad terrorem et exaggerationem coacervantur, quasi synonyma sunt in hac materia, scilicet: *Deponimus, degradamus, spoliamus et exuimus te omni Ordine, beneficio,* etc. Nisi quis malit dicere, per verbum *deponimus*, integre significari totam pœnam, per alia vero quasi per partes declarari illam depositionem consistere in degradatione ab Ordinibus, spoliatione a beneficiis, et ablatione privilegii clericalis. Quæ omnia consummantur quidem et quasi promulgantur in degradatione; in verbali autem depositione contenta fuerant vel formaliter, ut privatio Ordinum et beneficiorum, vel virtute, ut ablatio privilegii clericalis.

De solemnitate in depositione, quæ ad degradationem ordinatur, requisita.

48. *Discrimen primum inter depositionem absolutam et eam quæ fit in ordine ad degradationem.* — *Prima solemnitas.* — Quia ergo hæc depositiones in effectibus non differunt, sed in fine, quia una est pœna, in qua sistitur, alia est quasi via ad degradationem, ideo introducta fuit in jure alia differentia inter utramque; nam ad illam quæ ordinatur ad degradationem, requiritur specialis solemnitas, quæ ad aliam absolutam depositionem necessaria non est. Prior pars constat ex dict. cap. et aliis statim citandis. Posteriorem docuit Julius Clarus, in Practic. Crim., quæst. 74, referens generali consuetudine ita observari, ex Foller., in Practic. crimin. can. Idem Bern. Diaz., in Pract., cap. 3, num. 7, referens Philip. et Domin., in dict. cap. 2 de Pœnis. Et ratio reddi potest, tum quod pro hac depositione nullo jure præscripta est illa

xxiii bis.

solemnitas; tum quod cessat specialis ratio propter quam in alia introducta est, scilicet, quia sic depositus statim degradandus est, et tradendus judici seculari. Denique quia cum absoluta depositio solo jure interdum feratur ipso facto, non est mirum, quod per simplicem sententiam ferri possit. Oportet autem exponere quænam solemnitas sit illa, quæ in depositione respectiva servanda est. Dicitur ergo in primis, in dict. cap. 2 de Pœnis, in 6, hanc depositionem debere fieri a proprio Episcopo. Unde in primis aliqui colligunt depositionem hanc debere fieri ab Episcopo consecrato, esseque hunc actum ex Ecclesiæ institutione ita deputatum consecrationi Episcopali, ut sine illa fieri non possit, quia est veluti actus Ordinis ejus, juxta Glossam ult. in c. Transmissam, de Elect., ibi receptam per Abbatem, et alios. Hanc vero communem sententiam intelligendam esse existimo de actuali degradatione, non de verbali depositione, etiam illa quæ ad degradationem ordinatur, quia hæc etiam nihil aliud est quam sententia quædam, unde est actus solius jurisdictionis, non Ordinis, ut latius dicam infra in materia de irregularitate. Ad depositionem ergo verbalem sufficit Episcopus jurisdictionem habens, qualis est electus et confirmatus, etiamsi consecratus non sit. Præterea cum ibi dicitur debere hanc depositionem fieri a proprio Episcopo, non excluditur, quin possit fieri ab alieno de licentia proprii, quia hæc jurisdictio, sicut aliæ, delegabilis est. Quin potius, loquendo de depositione verbali, non solum poterit delegari alteri Episcopo, sed etiam simplici clerico, v. gr., vicario Episcopi; quia cum non requiratur consecratio Episcopalis ad hunc actum, ut dictum est, neque in delegato erit necessaria, atque ita hodie dispositum est in Concil. Tridentin., sess. 13, cap. 4, de Reform. Ad degradationem vero actualem necessarius erit Episcopus; tamen hic etiam poterit esse alienus de licentia proprii, ut recte sentit Hostiens. quem Abbas sequitur. Nam sicut unus Episcopus alteri committere potest, ut suos subditos ordinet, ita etiam ut deordinet, seu degradet.

49. *Secunda solemnitas.* — Additur præterea in dict. cap. 2, quando depositio est a solis minoribus Ordinibus, solum proprium Episcopum sufficere, quando vero est ab Ordine sacro, requiri præsentiam aliorum Episcoporum in numero a sacris canonibus præscripto. Circa priorem autem partem addunt Glossa, et Doctores, necessarium esse, ut Epi-

scopus id faciat præsente suo clero, seu Capitulo, vel aliquibus personis, quæ ejus nomine adsint, et alioqui sententiam esse irritam, juxta cap. penult., 15, quæst. 7, et cap. 4 de Excessib. Prælat. Quod servandum est, nisi aliud teneat consuetudo, ut eadem Glossa et Doctores dicunt in dict. cap. 2. Circa alteram vero partem inquiri potest, quis sit hic numerus Episcoporum, quod tractatur ibi a Glossa et Doctoribus, et a Panormitan. et aliis in cap. Non potest, de Sentent. et re judic.; Julio Claro, in Practica Crim., lib. 5, q. 74. Et in summa dicunt, ad deponendum Episcopum requiri præsentiam duodecim Episcoporum; ad presbyterum sex; ad diaconum, vel subdiaconum tres, ex cap. Felix, cum cap. Si quis, 15, quæst. 7. In his autem hodie standum est quoad hæreticos limitationi adhibitæ in cap. 4, de Hæreticis, in 6, generatim vero definitioni Concilii Trident., sess. 13, cap. 4 de Reform., ubi statuit, Episcopum per se, vel per vicarium suum posse verbalem depositionem exequi, adhibitis Abbatibus usum mitræ et baculi ex privilegio Sedis Apostolicæ habentibus, si commode possit, vel si non possit, aliis personis gravibus, et in dignitate Ecclesiastica constitutis loco Episcoporum, et in eodem numero; quod intelligendum censeo de depositione sacerdotum et inferiorum; nam de depositione Episcoporum ibi nihil statuitur, vel quia hæc depositio Papæ reservata est, ut omnes docent, et merito, quia ipse solus est (ut ita dicam) proprius Episcopus aliorum Episcoporum; vel quia in depositione Episcopi non erat eadem ratio, tum quia rara est, ideoque necessaria non erat in ea illa moderatio; tum etiam quia propter dignitatem Episcopi non expediebat præsentiam Episcoporum in inferiorum præsentiam commutari.

20. *Ad quid requiratur horum Prælatorum præsentia in depositione.* — *Conclusio.* — Hinc vero inquiri potest, an hi Episcopi, vel Prælati requirantur, ut assessores ad ferendam sententiam. Sylvester enim ex Geminiano ait requiri ut iudices, ita ut a singulis sint suffragia petenda, et condemnari non possit clericus nisi major pars consentiat. Idem Julius Clarus supra. Et videtur colligi ex c. 3 de Sentent. et Re judic., ubi Glossa idem notat. Idem videtur insinuari in cap. ult., 15, quæst. 7, ubi requiritur synodale iudicium; et in cap. Si quis, et in cap. Felix, dicitur, ut talis causa audiatur a tot Episcopis; unde sine dubio videtur hic fuisse antiquus mos.

Nunc autem juxta novum Concilii Trident. jus dubitari potest, an illi assistentes habeant suffragium decisivum in tali sententia, vel solum requirantur, ut consultores, seu ad quamdam solemnitatem actus; ita enim aliquibus visum est, licet non negent illam solemnitatem esse de essentia, et omnino necessariam ad sententiæ valorem. Nihilominus tamen dicendum est, etiam nunc illos postulari ut iudices assessores. Primo quia jus novum non recedit ab antiquo, nisi quantum in eo exprimitur; sed Concilium solum mutavit qualitatem seu dignitatem personarum, non modum assistendi, vel actum, quem exercere debent: ergo. Minor patet ex illis verbis: *In casibus in quibus aliorum præsentia, in numero a canonibus definito, requiritur, etiam absque illis procedere liceat, adhibitis tamen, et in hoc sibi assistentibus totidem Abbatibus, etc.* Solum ergo immutat Episcopos in Abbates, reliqua vero integra relinquit. Item propter hanc causam censetur nunc hæc solemnitas essentialis, quia antea erat, et Concilium in hoc nihil innovavit; ergo similiter, etc. Expendo præterea illam verborum reduplicationem: *Adhibitis, et in hoc sibi assistentibus*; nam videntur addita, ne putaretur solam præsentiam requiri, sed etiam cooperationem in iudicando, ita ut sint veri assessores. Et fortasse propter hanc causam postulatur in fine capituli, ut si aliæ personæ graves fuerint adhibitæ, juris scientia commendabiles existant. Hæc ergo opinio ex vi Concilii, et generatim loquendo servanda videtur; tamen in casu hæresis servanda erit praxis, juxta cap. 4 de Hæret., in 6.

21. *Discrimen aliud inter eandem depositiones.* — Ultimo colligitur ex dictis aliud discrimen inter utramque depositionem verbalem; nam illa, quæ ad degradationem ordinatur, nunquam imponitur ipso jure, neque incurritur ipso facto, quia requirit prædictam solemnitatem, quæ non potest nisi mediante hominis sententia adhiberi, ut per se notum est. At vero depositio absoluta interdum imponitur ipso jure, ut patet ex c. 4 de Homic., in 6, et cap. 2, 50 distinct., quod etiam commune est perpetuæ suspensioni, ut ex usu constat, ut in hoc etiam appareat non distingui a simplici seu absoluta depositione. Atque hinc colligitur, licet aliquis clericus ipso jure depositus sit, non posse ad realem degradationem contra illum procedi, donec ab homine sit depositus verbaliter cum prædicta solemnitate, quia ita præscribitur in dict. cap. 2 de Pœnis.

22. Tandem ex his constat, quid utraque depositio sit, et quos effectus habeant, et quas causas, tam subjectivas quam efficientes, et quibus modis fiant; propter quæ autem peccata possint imponi, in sequenti sect. attingemus. De modo autem quo auferri possunt, nihil fere dicere oportet, quia depositio verbalis respectiva, et actualis degradatio, moraliter non possunt auferri, quia statim post illas sequitur mors; de potentia vero absoluta Pontificis auferri potest per dispensationem; et in aliquo raro casu posset expedire, ut attingam sect. sequent. Alia vero simplex depositio, seu perpetua suspensio, aliquando ex gravi causa possunt auferri per dispensationem, quæ soli Pontifici Summo reservata est, Abbas in cap. Cum in te, de Re judic., num. 10. Et a fortiori patet ex dictis disputatione præcedenti.

SECTIO II.

Quomodo degradatio a suspensione, et depositione differat.

1. Degradationis vox propria est juris Pontificii, in jure namque civili non est usitata, nec latina est; introducta vero est ad significandam pœnam quamdam privativam clericorum, quando suis Ordinibus, quantum per Ecclesiam fieri potest, privantur. Sunt enim Ordines veluti gradus quidam personarum Ecclesiasticarum; et ideo earum deordinatio (ut sic dicam) degradatio appellata est; alii vero regradationem vocant, quasi retrogradationem; prior autem vox magis usitata est, et aptior ad privationem significandam. Quoniam vero hæc privatio per verbalem, et actualem depositionem fieri solet, utraque etiam degradatio dici solet, ut patet ex cap. 2 de Pœnis, in 6. Imo et depositio simplex seu absoluta, degradatio vocatur in cap. Tuæ, de Pœnis, ut ibi notat Abbas, et in cap. 4 Ne clerici vel voventes, et in textu satis constat. Nunc autem ut simplices terminos habeamus, quibus uti possimus, degradationem appellamus solam ipsam realem depositionem clerici, eamque comparamus prius cum depositione verbali, quæ ad illam ordinatur; ita enim declarabitur quid illa sit, et inde facile constabit, quantum ab omni alia depositione, vel suspensione distinguatur.

2. *In quibus conveniat degradatio cum depositione.* — Comparantur ergo depositio hæc et degradatio, sicut sententia, et sententiæ executio, ut constat ex dict. cap. 2 de

Pœnis, in 6; nam per verbalem depositionem profertur sententia, per degradationem mandatur executioni, quoad aliquas actiones, vel effectus, qui per ipsammet sententiam absque hominis actione perfici non possunt. Quo fit, ut degradatio quodammodo includat vel supponat omnia, quæ depositio, addat vero nonnulla. Et ob priorem rationem multa habet cum illa communia. Nam etiam hæc est Ecclesiastica pœna privans Ecclesiasticis functionibus, et ideo clericorum propria; imo in hoc (ut sic dicam) est maxime propria quod degradatio hæc primo dicit respectum ad Ecclesiasticos Ordines, et illorum privatio est per se ac primario, consequenter vero est privatio beneficiorum, aut aliorum Ecclesiasticorum officiorum, seu ministeriorum, ut constat ex ipsius vocis explicatione, et usu, et ex dict. cap. 2 de Pœnis, in 6. Deinde non privat characterem clericali, et consequenter non impedit, quin actus solius Ordinis a degradato facti validi sint, licet ipse peccet faciendo, ut docent Theologi omnes citati in præcedente puncto, et in 3 tomo latius, agendo de ministris sacramentorum in communi, et de Eucharistia in particulari. Denique hinc etiam degradationi convenit, ut non privet illis oneribus, quæ propria sunt, seu ex ordinatione Ecclesiæ consequuntur characterem Ordinis, præsertim sacri, ut sunt obligatio ad servandam castitatem, cum inhabilitate ad matrimonium contrahendum, et obligatio ad horas canonicas recitandas; hoc enim probant, quæ in simili de depositione diximus. Cum enim hæc sint pœnæ, non imponuntur ad tollenda onera, sed ad implenda gravamina, et honores tollendos. Denique degradatio etiam perpetua pœna est, non minus, imo quodammodo magis quam depositio; quamvis enim utraque possit per Summum Pontificem dispensari, ut diximus, difficilius tamen degradatio, tum propter majorem infamiam, tum propter plures effectus ejus.

3. *In quibus conveniat degradatio cum depositione quæ ad illam ordinatur.* — *Ob quæ crimina possint hæc pœnæ imponi.* — Atque hæc fere omnia communia sunt degradationi etiam cum quacumque depositione, et suspensione perpetua, ut ex dictis satis constat. Ulterius vero conveniunt specialiter degradatio, et depositio verbalis, quæ ad illam ordinatur, quod neutra fertur a jure ipso facto incurrenda, sed per hominis sententiam semper imponuntur, ut ex dictis satis patet. Rursus pro eisdem criminibus imponuntur, quia ve-